

HALKA ARZ SEFERBERLİĞİ: İSTANBUL ZİRVESİ

SONUÇ RAPORU

10 MAYIS 2010

Reel sektörümüzün finansman ihtiyacına yeni açılımlar getirmek, küresel şirketler liginde ülkemiz şirketlerinin de temsili için gerekli olan dinamizme katkı sağlamak, aile şirketlerimizin kurumsallaşp faaliyet ömürlerinin devamlılığı için destek kazandırmak, yatırım yapmak ve büyümek isteyen şirketlerimize ucuz ve sürekli kaynaklara erişim imkanları sunmak ve nihayet İstanbul'un önce bölgesel sonra küresel bir finans merkezi olması açısından önem taşıyan İMKB'de işlem gören şirket sayısını ülkemiz ekonomik gücünü temsil edecek şekilde artırmak üzere İMKB öncülüğünde TOBB, SPK, TSPAKB ile birlikte başlatılan "Halka Arz Seferberliği" çalışmaları kapsamında 6-7 Mayıs 2010 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen zirve etkinliklerinde genel olarak aşağıdaki önemli noktalar ön plana çıkmıştır.

İMKB Ailesi Genişliyor; Şirketlerimiz Büyüyor...

İlk gün SPK, TOBB, İMKB, TSPAKB ve İSO Başkanlarının konuşmalarıyla açılan zirvede, İMKB Başkanı Hüseyin ERKAN, halka arz yolu ile şirketlerin elde edeceği yararları anlattığı konuşmasında, "Türkiye'de halka açık şirketlerin piyasa değeri GSYİH'nin yüzde 37'sini oluşturmakta. Oysa gelişmekte olan ülkelerde bu oran yüzde 80-90'larda seyretmekte. Halka arzları ülke geneline yaymak amacıyla başlatılan bu seferberlik, aslında ülkemizi dünya ortalamasına taşımak içindir. Şeffaflık, güven ve istikrar getirir. Şirketlerimizin büyümesini, gelecek nesillere kazandırılmasını istiyoruz" dedi.

SPK Başkanı Prof. Dr. Vedat AKGİRAY açılış konuşmasında "Ülkemiz bugünkünden 3 kat daha büyük bir borsayı yaşatabilecek büyüklükte" diyerek şirketlerin borsayı 3 katına çıkaracak potansiyele sahip olduğunu belirtti. SPK Başkanı, zirvenin şirketler ve önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek etkinlikler için çok iyi bir referans olacağını vurgulayarak, "Önümüzdeki 5-10 yıllık dönemde bir trilyon doların üzerinde bir borsaya sahip olacağız" dedi. AKGİRAY, "Dünya ortalamasına ulaşabilmek için İMKB'nin 3 kat büyümesi lazım. Biz bu büyüme potansiyelini görüyoruz. Zirveye katılan şirketlerin yüzde 20'sinin halka arzı gerçekleştiği takdirde 100 milyarlık ilave sermaye olur. Bu da bizi dünya ortalamasına yaklaştırır. Fakat, biz bunu yeterli bulmuyoruz. Ülkemizin hedefleri her zaman daha yüksek olmalı. 5-10 yıllık bir dönemde GSMH'nin 1,5 katı büyüklüğünde bir borsaya sahip olmayı hedefliyoruz. Bu da 1 trilyon doların üzerinde bir borsaya sahip olmak demek" diye konuştu.

Yerli yatırımcının hisse senedi talebinin düşük olduğuna dikkat çeken TSPAKB Başkanı Nevzat ÖZTANGUT ise, bireysel tasarrufların yüzde 75'inin mevduat ve dövize, sadece yüzde 8'inin hisse senedine yöneldiğini vurguladı. ÖZTANGUT, İMKB'nin sadece büyük ölçekli şirketler için değil, KOBİ'ler için de piyasa açığının altını çizdi. KOSGEB Başkan Yardımcısı Bayram Mecit, KOSGEB'in KOBİ'lere yönelik kredi faizleri ve teminat konusuna yönelik çalışmalarının yanı sıra, halka açılma maliyetlerini karşılamak suretiyle de KOBİ'leri destekleyeceklerini ifade etti.

Ayrıca KOBİ'ler için İMKB bünyesinde kurulan Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görecektir olan KOBİ'lerin organize bir piyasanın sağladığı tüm güvence ve teknik olanaklardan faydalanma imkanı bulabilecekleri ve 2013'e kadar işlem görmeye başlayacak KOBİ'lerin Borsada işlem görme ücretlerinden muaf tutulacağı belirtildi. Diğer taraftan, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından alınan saklama, üyelik, virman ve hak kullanımı ücretlerinin GİP şirketlerinde 1/10 oranında uygulanması için MKK Yönetim Kurulu'nca karar alınarak SPK'nun onayına sunulduğu konusunda bilgi verildi.

İSO Başkanı Tanıl KÜÇÜK ise, "Sermayenin tabana yayılması, şirketlerimizin ucuz finansman imkanına kavuşması, yatırımların ve istihdamın artması, ekonomik büyümenin hızlanması için halka arzın ve sermaye piyasalarımızın teşvik edilmesi gerektiği"ni söyledi.

TOBB Başkanı M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU, kurumsallaşmanın önemine değindiği konuşmasında, "1 milyon şirket içinde sadece 300 şirketin halka açık olması herkesin ayıbıdır. Henüz Türkiye'de 100 yıllık mazisi olan bir şirket bulunmamaktadır. Çağımızda kurumsallaşma önemli bir zorunluluktur. Halka arz gerek kurumsallaşma, gerekse ihtiyacını hissettiğimiz kayıtlı ekonomiye geçiş için önemli bir mekanizmadır. Halka arz, milli varlıkları sermayeye dönüştürmenin en etkili yollarından biridir. Hem tasarruf sahibi kazanır, hem şirket kazanır, hem ülkemiz kazanır" dedi.

Zirvenin ikinci gününe görüntülü mesajı ile katılan Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, kamu borç stoğunun toplam milli hasılaya oranının % 45'e gerilediğini, önümüzdeki dönemde bu sürecin devam edeceğini vurgulayarak, ülke tasarruflarından yararlanmada kamunun payının azalacağı ve bunun sermaye piyasalarına bu konuda daha geniş bir alan bırakacağını ifade etti. Sn. Babacan ayrıca, İstanbul'un önce bölgesel sonra küresel bir finans merkezi yapılması projesinde İMKB'nin büyütülmesinin önem taşıdığını, bu kapsamda İMKB'de işlem gören şirket sayısının Türk ekonomisinin gelişimine paralel olarak hızla artması gerektiğini ve bu artışa sadece ülkemiz şirketlerinin değil çevre ülkelerden ve bölgeden şirketlerin de dahil edilmesi gerektiğini vurguladı.

Halka Arz; büyüme ve kurumsallaşmak isteyen şirketlerimize geniş fırsatlar sunuyor...

Şirketlerimizin borç sermaye oranı diğer ülkelere göre çok yüksek olduğundan şirketlerin kaynak bulmada sermaye piyasalarından daha çok yararlanması önem taşımaktadır. Bu nedenle Borsada işlem gören şirket sayısının artması çok önemli görülmektedir. Ülkemizin son dönemde "yüksek enflasyon-yüksek faiz" döngüsünden çıkması ve istikrarlı bir ekonomik yapıya kavuşması, uluslararası sermaye sahiplerinin artan ilgisini çekmekle beraber şirketler kesiminin finansman alternatifleri arasına bankacılık dışında sermaye piyasamızın sunduğu geniş fırsatları da dahil etmiştir.

Halka arz işlemi, sadece kaynak temin etme yolu değil aynı zamanda büyüme ve değer yaratma ile sonuçlanan uzun soluklu bir süreçtir. Halka arzın faydasının çok, zararının ise olmadığı konuşmacıların büyük çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir.

Şirketlerin kurumsallaşması, sürdürülebilirliğinin sağlanması için halka arz en önemli yol olarak görülmektedir. Sermaye Piyasası mevzuatına uyum, ortakları bilgilendirme, belli muhasebe standartlarına uyum kısa vadede yükümlülük olarak görünse de, uzun vadede şirkete sağlayacağı kurumsallaşma ve etkin iç kontrol imkanları önemli kazanımlar olacaktır.

Şirketlerin belli bir büyüklüğe ulaştıktan sonra, "aile şirketi" olmanın ötesinde, ülke ekonomisine istihdam ve katma değer yaratan "milli servet" oldukları gözönüne alındığında, ömürleri bir kaç nesille sınırlı olmayan şirketlere dönüşmesi ve devamlılığa sahip olmaları daha da önem kazanmaktadır. Bunun için şirketlerde ortaklık kültürü yerleşmeli, şirket sahipleri "küçük olsun benim olsun" düşüncesinden uzak olmalı, şirketin ömrü patronun ömrü ile sınırlı olmamalıdır. Bu da ancak kurumsallaşma ile sağlanabilir. Kurumsallaşma halka açık olsun olmasın tüm şirketler için çok önemlidir. Şirket sahipleri nasıl ki, kendi aile bireyleri ve

ortakları arasında "adil" ve "şeffaf" davranıyorlarsa, halka açılarak küçük tasarruf sahiplerine de aynı şekilde davrandıkları takdirde, halka açılma hiç de zor bir süreç olarak görülemez.

Aynı zamanda, sermaye piyasamızın gelişmesinde halka açıklık oranlarının da mutlaka artması gerekli görülmektedir. Son dönemde yaşanan konjonktür ve dış gelişmeler buna uygun seyretmektedir.

Başarılı bir halka arzda en önemli unsurlardan birisi, halka arz fiyatının, bir başka ifadeyle "şirket değerinin" doğru tespit edilmesidir. Halka arzlarda para kazanan yatırımcı olgusu her zaman halka arzın en büyük teşvikçisidir. Özellikle küçük yatırımcılar için bir şirketin hisse senedini satın almak stratejik bir yatırım olmayıp, daha fazla getiri sağlayacağı düşünülerek yapılan basit bir menkul kıymet yatırımdır. İlk halka arzdan yatırımcının kazanç sağlaması, halka açıldıktan sonra gerçekleştirilecek ikincil halka arzları cazip kılacaktır. Kaldı ki, halka arzlarda yatırım yapan yatırımcılar, Borsa'da mevcut yüzlerce şirket yerine o hisse senedini seçiyorsa benzer şirketlere göre belli bir iskonto beklentisi taşıması doğaldır. Halka açılmaya "kazan-kazan" yaklaşımıyla bakmakta fayda vardır. Başka bir ifadeyle, hem ihraççı şirket sahiplerinin hem de küçük tasarruf sahiplerinin memnun olacağı modeller oluşturmak ve uygulamalar gerçekleştirmek önem taşımaktadır.

Yatırımcılar açısından bakıldığında, halka arzlarda kurumsal yatırımcıları teşvik edici uygulamaların yapılması, kurumsal yatırımcıların paylarının artırılması ve bireysel yatırımcıların halka arza kurumsal yatırımcılar vasıtasıyla katılması teşvik edilmelidir.

Yabancı kurumsal yatırımcılar açısından ise Türkiye'deki halka arzlar genç nüfus, dinamik ekonomi, beklenen GSMH büyümesinin pozitif olması gibi nedenlerden dolayı oldukça cazip görülmektedir. Türkiye aynı zamanda Brezilya, Çin, Rusya gibi ülkelerle de rekabet halindedir. Türkiye'nin bölgede mevcut olan rekabet avantajını arttırması şirketlerde şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin sağlanmasına, kurumsal yönetim uygulamalarının yerleşmesine bağlıdır.

Yabancı yatırımcılar tarafından halka arzlarda şeffaf yönetilen, azınlık haklarına gereken yasal ayrıcalıkları tanıyan, doğru zamanda doğru bilgileri sağlayabilen, iyi bir iş planı olan, kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan şirketlerin tercih edildiği göze çarpmaktadır.

Özelleştirme uygulamaları çerçevesinde baktığımızda daha önce halka arz yoluyla gerçekleştirilen başarılı özelleştirmelerin gerek yatırımcılar, gerekse sermaye piyasaları açısından olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Önümüzdeki süreçte özelleştirme uygulamalarında sermaye piyasalarının kullanımının ve halka arz yönteminin tercih edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Özelleştirmeler yoluyla sermaye piyasalarının derinleşmesi, küçük yatırımcıların güveninin sağlanması açısından da önemli olacaktır.

Halka arzlarda bağımsız denetimin rolü irdelenirken sadece halka arz kararı verildikten sonra değil, şirketlerin krizlere dayanıklılığını ölçmek ve gerçek performansını görmek açısından halka açılma kararı verilmeden önce de bağımsız denetime başlanılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca taslak halindeki Türk Ticaret Kanunu'nun bağımsız denetim yükümlülüğünün halka kapalı şirketlerde de uygulanmasını öngördüğü dikkate alındığında, şirketlerin halka açılma kararı almalarında kolaylıklar sağlayacak, şeffaflaşmayı getirecek ve kayıtdışılığın önüne geçmeyi sağlayabilecek bu tasarının bir an önce yasalaşmasının önemi dile getirilmiştir.

Özel sermaye fonlarının Türkiye'deki yatırımları son dönemde artış eğilimine girmiştir. Özel sermaye fonu yatırımları halka arz piyasasına alternatif değil, halka arzları destekleyici bir yatırım olarak görülmelidir. Esasen özel sermaye fonlarının çıkış stratejileri içerisinde halka arz önemli bir seçenek olduğundan sermaye piyasalarına şirketleri hazırlama ve Borsalarda işlem görmeye aday şirket getirme yönünden önemli görevler yerine getirmektedir.

İMKB ile birlikte, TOBB, SPK ve TSPAKB'nin imzaladıkları işbirliği protokolü kapsamında, sanayi ve ticaret odalarının katılımıyla oluşturulan sinerji çerçevesinde "Halka Arz Seferberliği" çalışmalarının çeşitli illerde devam ettirilmesi planlanmaktadır.